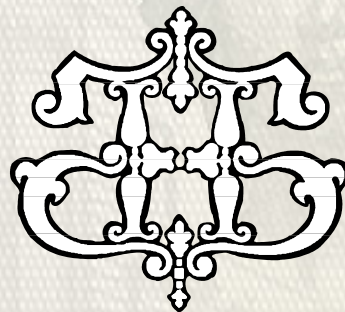

Монетарна политика и финансијски сектор Србије

Радован Јелашић – Гувернер
Зрењанин, 3. мај 2007. године

Циљеви централне банке су јасно дефинисани Законом о НБС, а средства за постизање циљева нису ограничена

Члан 3.

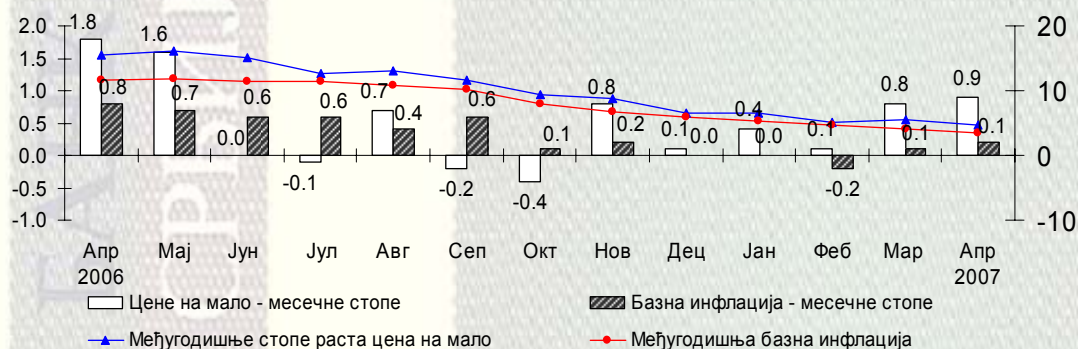
Основни циљ Народне банке Србије јесте **постизање и одржавање стабилности цена.**

Народна банка Србије, поред основног циља, има за циљ и **очување финансијске стабилности.**

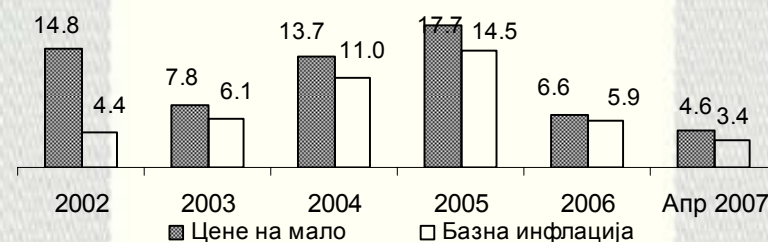
Народна банка Србије, не доводећи у питање остваривање свог основног циља, **подржаће спровођење економске политике Владе Републике Србије** послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Базна стопа инфлације је и у априлу била на задовољавајућм нивоу!

Кретање инфлације (у %)

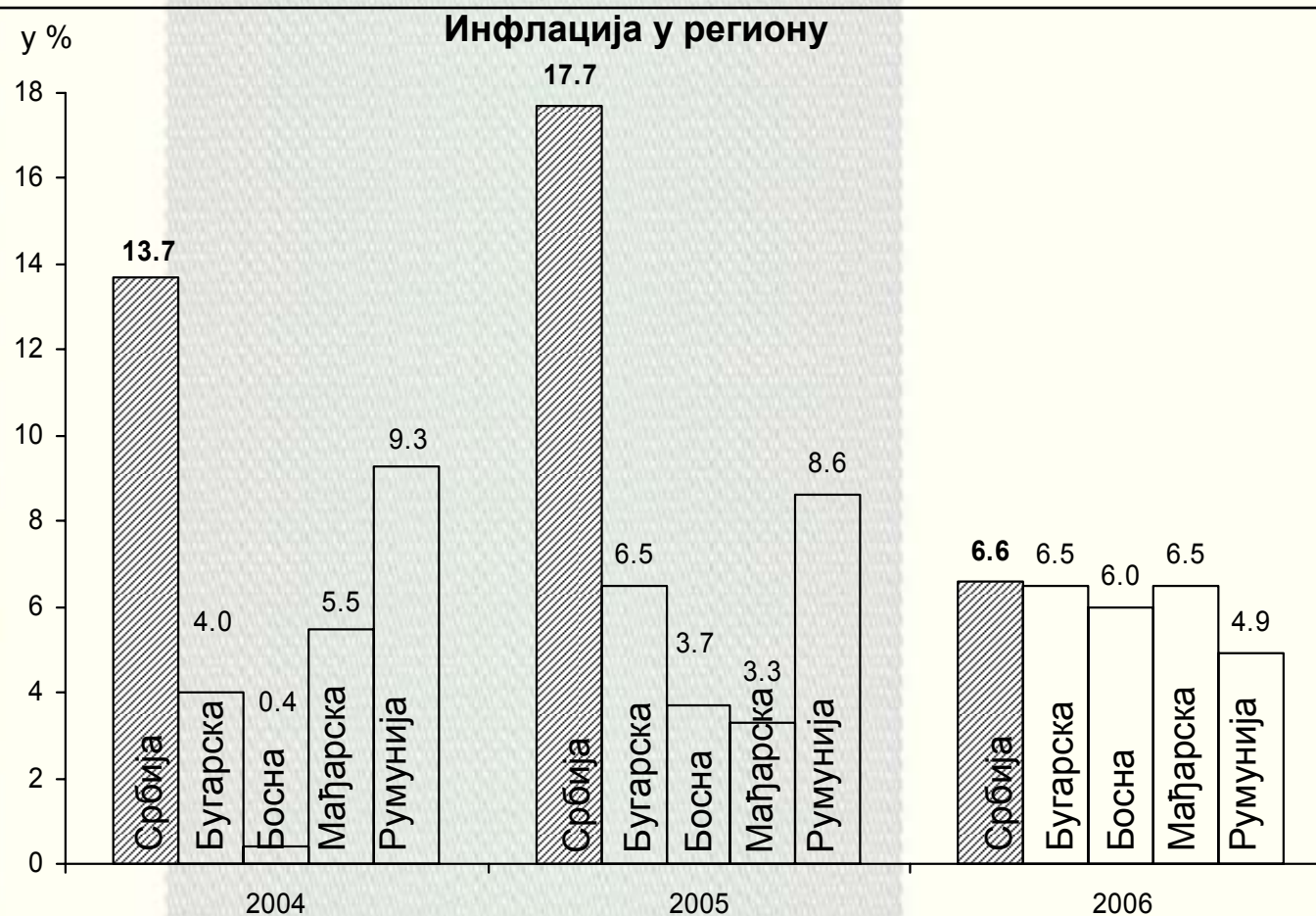

Годишње стопе инфлације (у %)

- Базна инфлација у 2006. години (5,9%) била је нижа од циљане (7-9%) као последица а) ап्रेसијације динара, б) пада цена нафтних деривата и в) одлагања корекције цена комунално-стамбених услуга, у 4. кварталу 2006. године раст цена на мало у 2006. је био 6,6%, уместо пројектованог 9,3%;
- У прва четири месеца 2007. базна инфлација је износила **+ 0,1%**, а раст цена на мало **+ 2,1%** (доминантно одређен променама регулисаних цена - нафтних деривата и цене комунално-јавних услуга).

Стопа инфлације у Србији је на нивоу региона!

Са становишта инфлације Србије је управо тамо где јој је и место – али за разлику од неких комшија, она је то постигла сопственом валутом!

“Монетарна економија” у Србији се још увек налази у 70-им годинама прошлог века!

“Све до осамдесетих година прошлог века, владе су биле уверене да треба направити компромис који подразумева “мало већу инфлацију,” али, последично, и нижу стопу незапослености. Временом је оваква политика резултирала **двоцифреном инфлацијом у развијеним земљама и галопирајућом инфлацијом у одређеном броју земаља у развоју. Коначно је препознато да висока инфлација неповољно утиче на раст и изазива социјалне проблеме. У периоду од 1979-1980. године, окончана су систематична настојања да се запосленост побољша на штету стабилности цена. При том је читав овај процес подразумевао високе економске и социјалне трошкове;**”

Jacques de Larosiere

бивши председник ММФ-а и ЕБРД-а и

бивши Гувернер централне банке Француске

Будимпешта, 19. јануар 2007. године

Одржавање стабилности цена преко монетарне политике је скупо – АЛИ без алтернативе!

Пример: додатно убачени новац од РСД 10 млрд на годину дана

Трошак за НБС:
РСД 1,0* млрд годишње

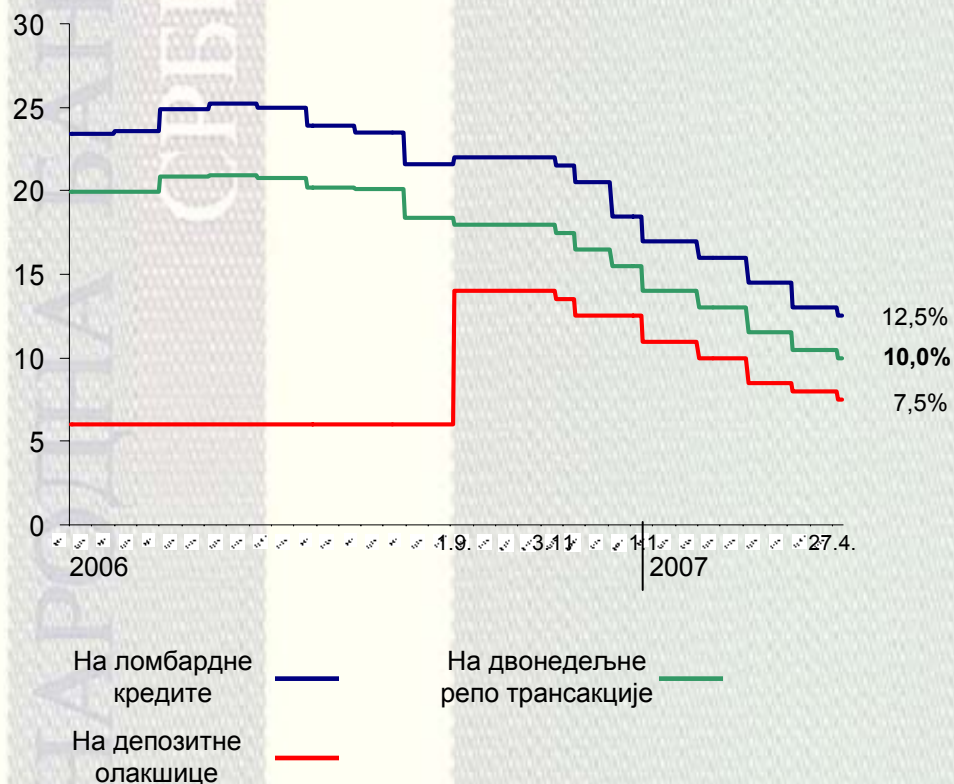
Алтернатива је додатно повећање обавезне резерве тј. раст цене кредита!

* Базирано на текућој референтној стопи од 10,0%

Како НБС смањује своју референтну стопу ...

Каматне стопе НБС

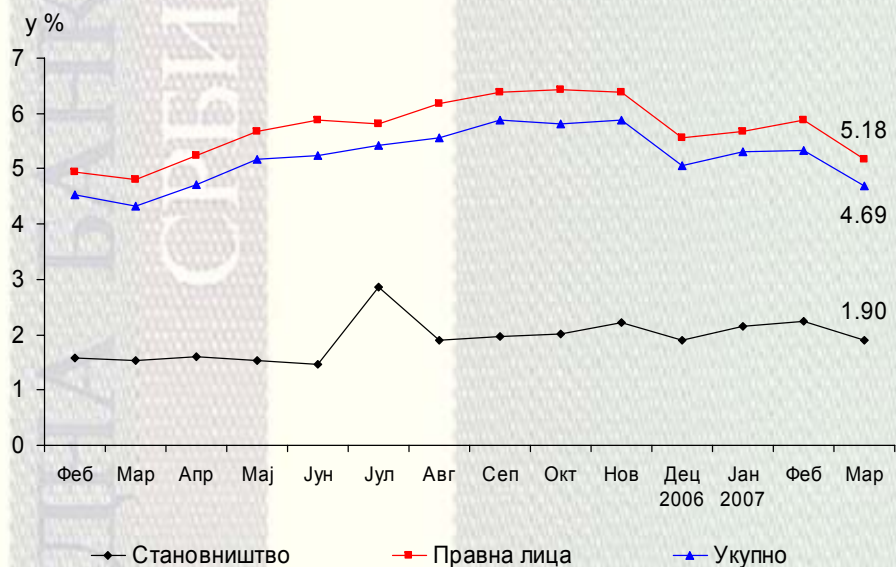
(дневни подаци, на годишњем нивоу, у %)

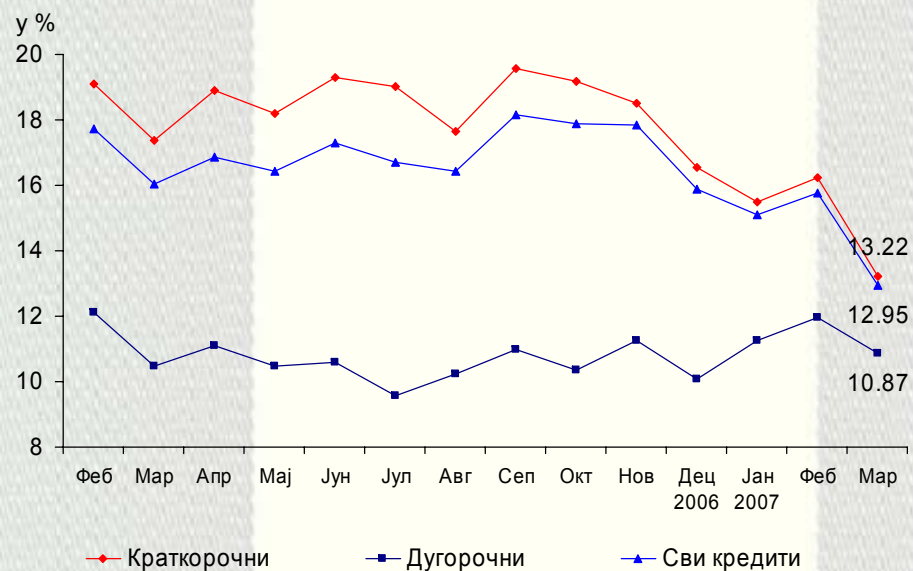
- Фактори који су определили НБС да смањи референтну каматну стопу:
 - Низак ниво укупне и посебно базне инфлације;
 - Стабилност на девизном тржишту;
 - Стабилан раст привредне активности.
- Ризици, због којих је НБС и даље опрезна:
 - Несигурност у погледу карактера и експанзивност фискалне политике;
 - Неизвесност у погледу кретања регулисаних цена и њиховог индиректног утицаја на базну инфлацију;
 - Висок раст примања становништва (зарада, исплате дуга пензионерима...).

... тако се и банкарске камате смањују!

Пасивне каматне стопе (депозити)

Активне каматне стопе (кредити)

Од стабилног динара корист имају сви!

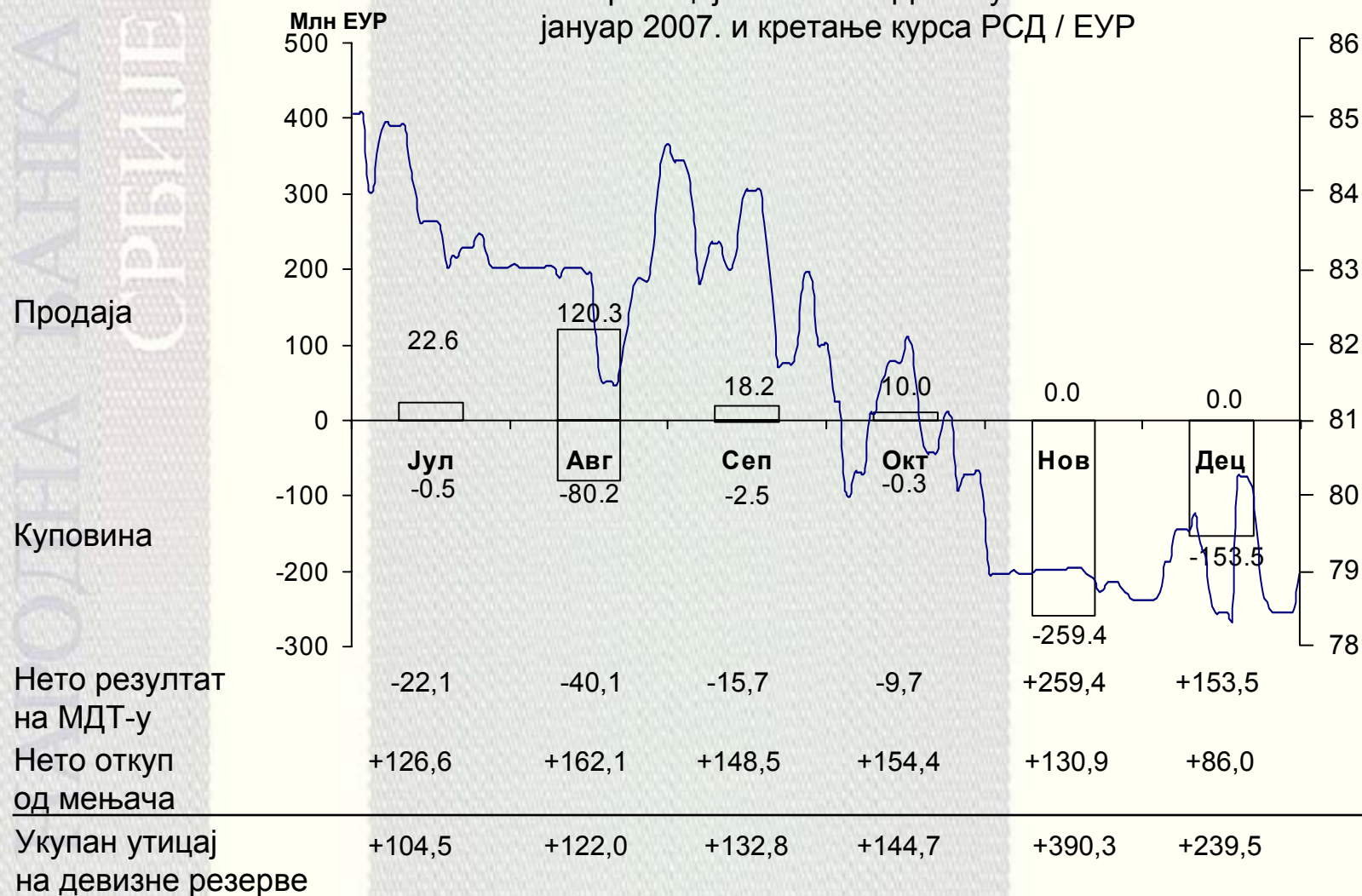
- Пензионери – усклађивање са растом цена 2 пута годишње;
- Наши инвеститори у иностранству - за сваки евро који улажу у иностранству треба да издвоје (приближно) исту суму динара;
- Сви који штеде у Србији - динарска и девизна штедња, добровољни пензијски фондови, акције и остале инвестиције итд. (обезвређивање динара уништава);
- Привреда – стабилност цена је најбољи начин да се привреда коначно усмери ка продуктивности и тржишној конкуренцији уместо ка кретању цена и курса!
- Досадашње критике попут “цене стално расту, а динар нереално јача” очито више не стоје!

Економисти који отпрате цео ланац догађаја везан за промену курса у Србији су права реткост

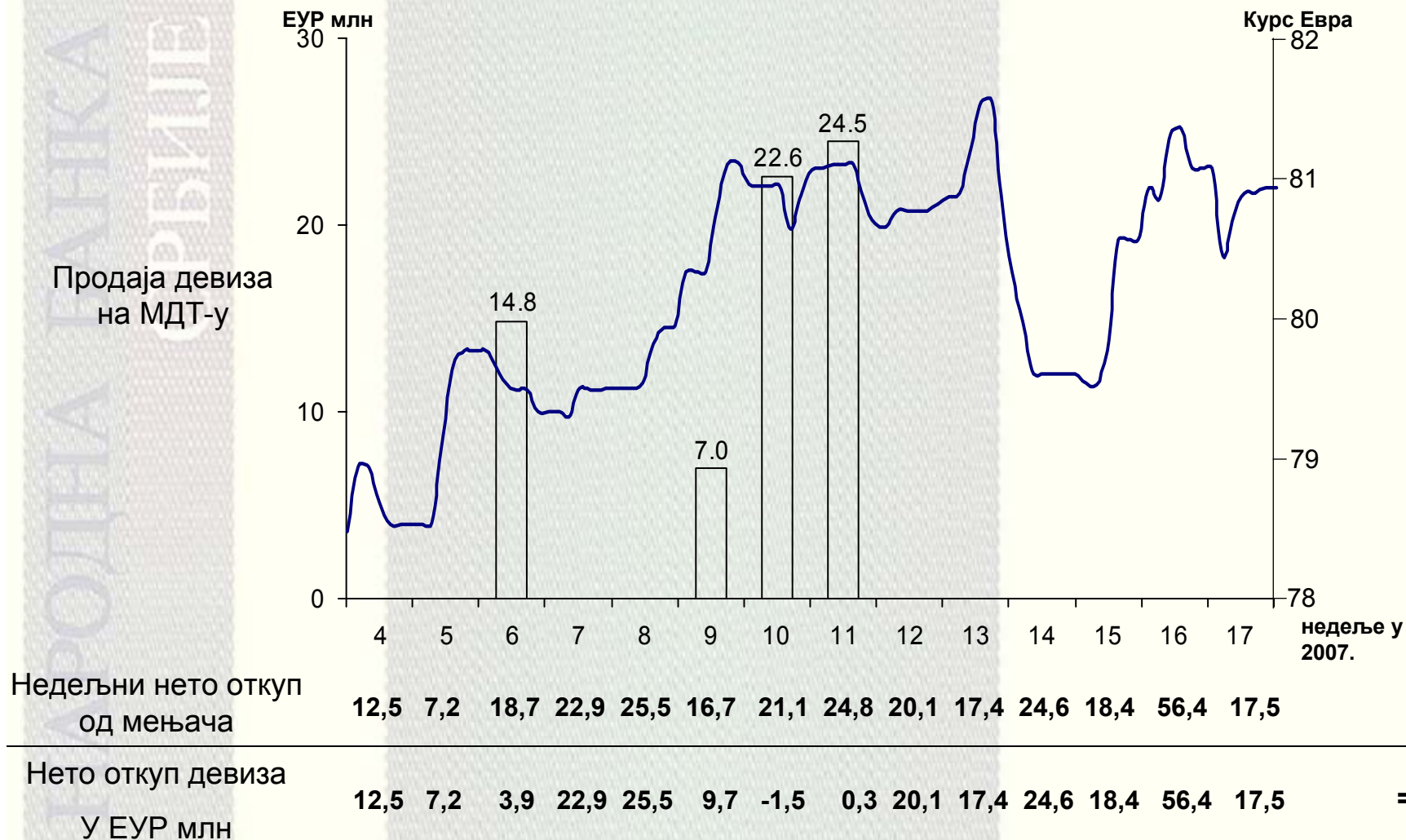
- **За шта се залаже онај који сматра да би курс данас требао да буде нпр. ЦСД 90 за ЕУР 1.0?**
 - виши ниво девизних резерви, због додатне куповине девиза од стране НБС како би “бранила курс”;
 - више динара у систему који би резултирали:
 - вишом стопом инфлације и / или
 - вишим нивоом камата због увећане стерилизације (репо стопа или обавезна резерва!)
- **За шта се залаже онај који сматра да би ниво курса требао да буде нпр. ЦСД 70 за ЕУР 1.0?**
 - нижи ниво девизних резерви, пошто НБС уопште не би реаговала интервентном куповином девиза (нпр. куповина од близу 1 млрд. евра у другој половини 2006.)
 - мање динара у систему који би резултирали:
 - нижом стопом инфлације и / или
 - нижим нивоом камата због недостатка новца

Народна банка Србије се у другој половини 2006. године борила против додатне апресијације динара

Интервенције НБС на МДТ август 2006 –
јануар 2007. и кретање курса РСД / ЕУР

Народна банка Србије је у 2007. години значајно смањила своју улогу у формирању курса...

Од 21.јануара до 28.априла 2007. године НБС је укупно 4 пута била активна на МДТ-у.

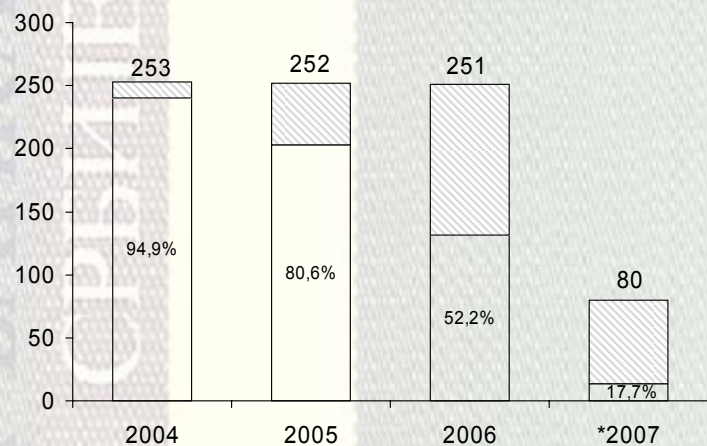
... а од 5.марта и курс се калкулише на нови начин...

- Курс се формира усклађивањем понуде и тражње за девизама на целокупном међубанкарском девизном тржишту;
- Фиксинг састанак је само једна од многобројних трансакција на девизном тржишту;
- Највећи дневни промет између банака остварен је 20. априла, укупно 100 трансакција са прометом од 135.2 ЕУР млн;
- Јуна месеца се планира укидање фиксинг састанка;
- НБС од 5.марта врши продају и откуп само три валуте – ЕУР, УСД и ЦХФ – које већ чине 96% промета валута у 2006. години, док ће банке и мењачи и даље обављају купопродају свих осталих 17 валута.

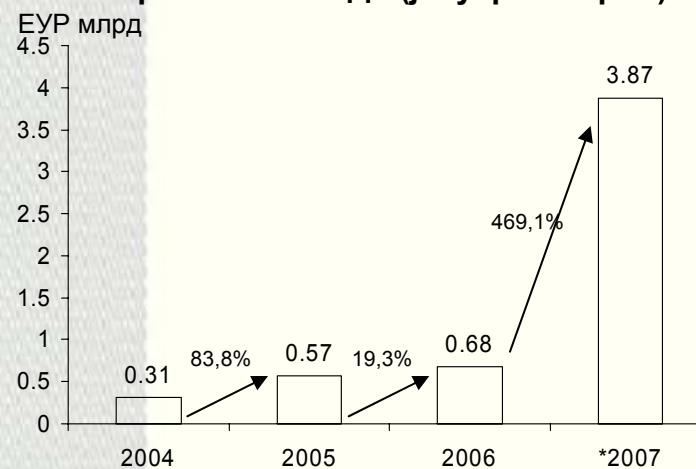
Нов начин утврђивања курса не утиче на његову стабилност
нити на функционисање девизног тржишта!

...и он све слободније плива

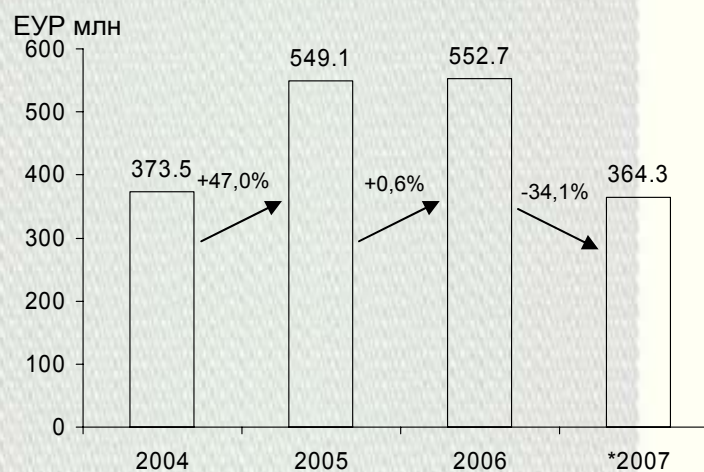
Број дана када је НБС активна

Трговина на МДТ (јануар → април)

Откуп од мењача (јануар → април)

* Закључно са 28. 04. 2007. године

Што се тиче даљег кретања курса током 2007. године

- НБС ће бити спремна, уколико је неопходно, да “пегла” превелике дневне и периодичне осцилације, али без нарушавања тренда кретања курса;
- Клијенти који имају значајне девизне приливе и одливе требало би да се обезбеде од девизног ризика – а посебно они који имају само девизне приливе!
- Циљ НБС је да број дана када она учествује на тржишту као купац или продавац сведе на минимум!

Термински послови у строној валути - извозник

- Извозник извози робу вредну 1.000.000 евра у ЕУ
- Девизни прилив очекује након 3 месеца
- Текући продајни девизни курс **EUR/RSD=80,7000**
- Извозник склапа термински уговор да прода 1.000.000 евра након 3 месеца по курсу **EUR/RSD=81,5000**
- Након 3 месеца уколико је:
 - EUR/RSD= **80,0000** извозник остварује “добитак” на курсним разликама од **1.500.000** дин.
 - EUR/RSD= **81,5000** нема “добитка”, нема “губитка”
 - EUR/RSD= **82,000** извозник остварује “губитак” на курсним разликама од **500.000** дин.

Термински послови у строној валути - увозник

- Увозник увози робу вредну 1.000.000 евра из ЕУ
- Обавеза плаћања доспева након 3 месеца
- Текући куповни девизни курс **EUR/RSD=80,6000**
- Увозник склапа термински уговор да купи евре кроз 3 месеца по курсу **EUR/RSD=81,50**
- Након 3 месеца уколико је:
 - EUR/RSD= **80,4000** увозник остварује “губитак” по основу курсних разлика од **1.100.000** дин.
 - EUR/RSD= 81,50 нема “добитка”, нема “губитка”
 - EUR/RSD= **82,0000** увозник остварује “добитак” по основу курсних разлика од **500.000** дин.

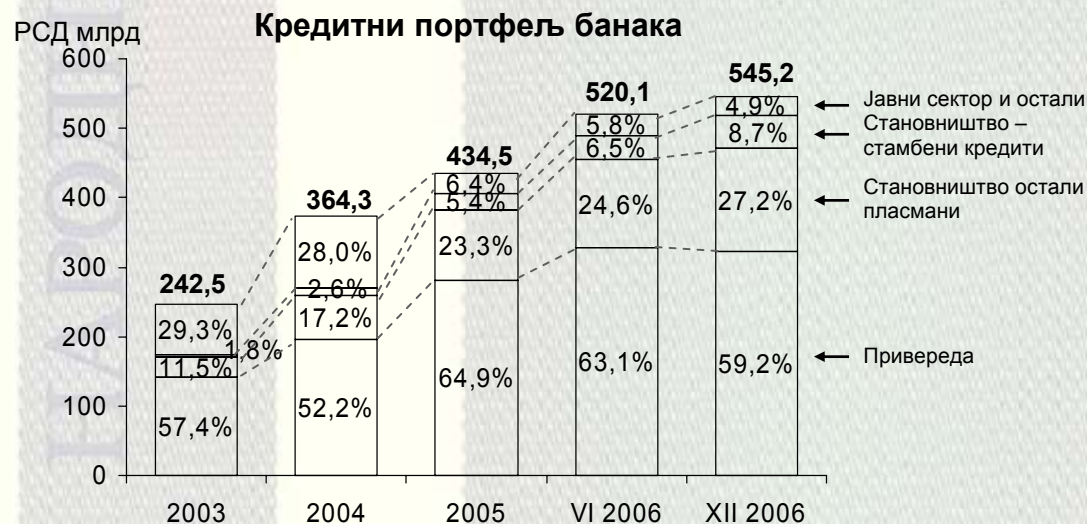
Производња или девизни ризик?

- Предузетник се ослобађа бриге око калкулације девизног курса уколико затвара своју финансијску конструкцију на нивоу уговореног терминског курса.
- Предузетник има јасан избор – може да рачуна на зараду само на основу квалитетне и конкурентне производње а не на основу калкулације девизног курса!
- Прогнозирање курса EUR/RSD није ништа мање неизвесно или сложено од прогнозирања курсева EUR/USD, USD/CHF или неког другог курса;
- Ко се бави производњом не треба да покушава да се бави и прогнозирањем курса јер оно носи неизвесност и за првокласне инвестиционе куће у свету.

Банкарски сектор Србије

- Билансна сума банака је током прошле године повећана за 49,9% у динарима (РСД 386,7 млрд), а у еврима за 62,2%, пораст једнак стању крајем 2003. године;
- Реформе се исплате за свакога: банке, запослене, дужнике, депоненте, државу, НБС ...;

- Кредитни портфељ банака ће током 2007. имати сличан пораст као и 2006. године*;
- Највећи пораст у кредитном портфељу становништва имају хипотекарни кредити са око РСД 23 на РСД 47,2 милијарди током 2006. године;

* КГСР – кумулативна годишња стопа раста

Савет НБС приликом задуживања

- Кретање курса је непредвидиво, а историја у овом случају НИЈЕ “најбоља учитељица”;
- Није срамота признати да је нешто неразумљиво у уговору, али јесте срамота нешто потписати, а накнадно признати да није било јасно!
- Позовите бесплатно Call-центар НБС: **0800-111-110**;
- ЕКС је најбољи показатељ цене кредита;
- Пре сваког задуживања обиђите минимум 2 – 3 банке;
- Кредита је било, има их а биће још више!!!

Шта је део квалитетног и професионалног саветовања при задуживању?

- Банкар Вам мора направити преглед ваших целокупних прихода;
- Банкар треба да Вам израчуна колики износ рате месечно можете да финансирате;
- Банкар вам не сме по сваку цену наметнути додатна осигурања, односно треба да урачуна постојећа;
- На крају разговора банкар Вам даје писмену понуду која укључује све кључне податке (номинална + ефективна каматна, план отплате, укупну суму камате и кредита који враћате итд.);
- Банкарски службеник Вас не убеђује да одмах потпишете уговор него Вам да додатно време да још једном размислите!

Народна банка
Србије

Супервизија осигурања уведена 2004. године допринела је бржем развоју осигурања у Србији, а тренд се наставља...

	2004	2005	2006	тренд
Укупна премија	22,6	34,7	38,3	↑ 10,4%
Премија животних осигурања у Σ премији	1,7 (7.5%)	3,3 (9.5%)	4 (11%)	↑ 23%
Премија неживотних осигурања у Σ премији	20,9	31,4	34,3	↑ 9,2%
Премија по глави становника	€ 38	€ 54	€ 65	↑
Премија животног осигурања по глави становника	€ 2,9	€ 5,1	€ 6,8	↑
Учешће премије у БДП-у	1,7%	2%	2,1%	↑
Укупна имовина	30,8	46,4	56	↑
Капитал	15,6	18,6	20,7	↑
Техничке резерве	11,5	22,9	28,9	↑ 26%
Број друштава за осигурање	40	19	17	↓
Број запослених	5.407	7.283	7.880	↑

* Подаци су у милијардама динара осим где је другачије наглашено

Осигурање, лизинг и добровољно пензијско осигурање

Лизинг:

- Закон о финансијском лизингу је почео да се примењује од 1. јануара 2004;
- 15 лизинг компанија, у највећем броју власници банке;
- Укупна билансна актива на крају 2006. године је РСД 67,7 млрд, а пласмани РСД 57,9 млрд.

Добровољно пензијско осигурање:

- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима је почео да се примењује 1. априла 2006. године;
- До данас регистровано 6 фондова – Delta Generali, Raiffeisen Future, Гарант пензијско друштво, ДДОР Пензија плус, НЛБ Нова пензија и Друштво за пензијско осигурање „Дунав“ а.д;
- Билансна актива за 2006. износи РСД 820 млн.

Хвала!

Информативни центар НБС

Позовите бесплатно

0800-111-110